

Myšlenka a její „struktura“

Povaha myšlenky jakožto výkonu myšlení, soustředěného na něco, co není součástí tohoto výkonu, musí být sledována s velkou pozorností, a nejlépe na nějakých konkrétních případech. Uvedu to v podobě malé demonstrace. Pavel z Tarsu, velký propagátor Ježíšových myšlenek, ačkoliv se s ním osobně nikdy nesešel, píše ve svém druhém dopise do Korinta (ve 4. kapitole) třeba tato slova (verš 5-7): „⁵Neboť ne sami sebe kážeme, ale Krista Ježíše Pána, sami pak o sobě *pravíme*, že jsme služebníci vaši pro Ježíše. ⁶Bůh zajisté, kterýž rozkázal, aby se z temností světlo zablesklo, tenť *jest* osvítil v srdcích našich, k osvětlení známosti slávy Boží v tváři Ježíše Krista. ⁷Mámeť pak poklad tento v nádobách hliněných, aby vyvýšenost moci byla Boží, a ne z nás.“ Když se pokusíme sejmout jednu folii, totiž theologickou, resp. když necháme určitý filtr, aby vyretušoval všechny theologické významy a spoluvýznamy zmíněných výroků, můžeme docela zřetelně vidět, že jde o docela sofistickou obranu před subjektivizací „víry“ resp. „výkonu, aktu víry“ (pochopitelně v našem, nikoli obecném pojetí), a přihlédneme-li k širšímu kontextu nejbližších veršů, také o objasnění toho, proč to může někoho oslovit, zatímco někoho druhého nikoli („³Pakliť zakryté jest evangelium naše před těmi, kteříž ...“). Evangelium je „dobrá zvěst“; i když je zvěstována, může navzdory tomu zůstat „skrytá“ před některými, jimž chybí „víra“ (kraličtí překládají „nevěrnými“, což dává dnes jiný smysl), a dokonce před „slepými“ či „oslepenými“. Kázat, tj. opakovat a dále šířit, onu „dobrou zvěst“, samo o sobě nestačí, protože jako výkon lidský může být a vlastně vždy jest čímsi nedostatečným: to „kázání“ není žádný rituální text, který musí být naprosto doslovně věrný původnímu aktu vyslovení (tj. jak to přesně řekl Ježíš), nýbrž jeho specifickým rysem je intencionalita, tj. to, že se vztahuje, že poukazuje na něco, co není součástí vždy nepřesně, nedostatečně, neúplně atd. opakovaného aktu lidského promlouvání (a jinak to nejde), toptiž – v daném případě – na Ježíše. A zase ne pouze na Ježíše samého, ale na Ježíše Mesiáše (totiž Krista), a jako na někoho, koho jsme přijali a akceptovali jako svého „Pána“, tj. kterého jsme a chceme být poslušni právě tím, že evangelium, které kázal on, kážeme i my. A proč jsme se tak rozhodli? Protože jsme poslušni toho nejvyššího „rozkazu“, totiž „aby se z temností světlo zablesklo“ (nepochybně poukaz nejen na „světlo“ v myslích lidí, ale i na světlo, které osvítilo temnoty nejstarší, původní („temnoty nad propastí“, jak to přeložili Kraličtí); tuto paralelu „osvětlení tmy“ musíme mít na paměti. A nejde jen o osvětlení mysli, vědomí, subjektivních pocitů a dojmů, nýbrž o osvětlení „v srdcích našich“: to je velmi, ba mimořádně důležité: jde o „niternost“, „nitro“ člověka, nikoli o jeho myšlenkové výkony. A to osvětlení spočívá v tom, že ani ti, co zvěstují, ani ti, co jim je zvěstováno, nezůstávají u vnější podoby toho uskutečněného, vykonaného zvěstování, nýbrž že to kázání i porozumění kázání, nýbrž že i to vše jen poukazuje (má a musí poukazovat) k „pokladu“ a nikoli k těm „hliněným nádobám“.

(Písek, 090110-1.)